Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 26ης Σεπτεμβρίου 2024*

«Αίτηση αναιρέσεως – Κρατικές ενισχύσεις – Άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ – Ενίσχυση την οποία έθεσε σε εφαρμογή το Βέλγιο υπέρ της JCDecaux Street Furniture Belgium – Διαφημιστικές πινακίδες τοποθετημένες στην εδαφική περιφέρεια του Δήμου Βρυξελλών (Βέλγιο) – Μη καταβολή των μισθωμάτων και των φόρων που ισχύουν για τις εν λόγω πινακίδες – Ενίσχυση κηρυχθείσα ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά – Υποχρέωση ανάκτησης της ενίσχυσης αυτής – Έννοια του "πλεονεκτήματος" – Καθορισμός του εφαρμοστέου νομικού πλαισίου – Μέθοδος υπολογισμού του προς ανάκτηση ποσού της ενίσχυσης»

Στην υπόθεση C-710/22 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 17 Νοεμβρίου 2022,

**JCDecaux Street Furniture Belgium SA**, με έδρα στις Βρυξέλλες (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους M. Malanda και A. Winckler, avocats, στη συνέχεια από τους B. Cambier, M. Malanda, A. Paternostre και A. Winckler, avocats,

αναιρεσείουσα,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι οι:

**Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τον G. Braga da Cruz και τις C.-M. Carrega και C. Georgieva, στη συνέχεια από τις C.-M. Carrega και C. Georgieva,

καθής,

**Clear Channel Belgium SPRL**, με έδρα τις Βρυξέλλες, εκπροσωπούμενη από τους P. de Bandt, M. Gherghinaru και L. Panepinto, avocats,

παρεμβαίνουσα πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev, πρόεδρο τμήματος, T. von Danwitz, P. G. Xuereb (εισηγητή), A. Kumin και I. Ziemele, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. M. Collins

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γραμματέας: A. Juhász-Tóth, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 17ης Ιανουαρίου 2024,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 11ης Απριλίου 2024,

εκδίδει την ακόλουθη

## Απόφαση

1 Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, η JCDecaux Street Furniture Belgium SA (στο εξής: JCDecaux) ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, JCDecaux Street Furniture Belgium κατά Επιτροπής (T-642/19, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2022:503), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση της απόφασης (ΕΕ) 2019/2120 της Επιτροπής, της 24ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.33078 (2015/C) (πρώην 2015/NN) την οποία έθεσε σε εφαρμογή το Βέλγιο υπέρ της JCDecaux Belgium Publicité (ΕΕ 2019, L 320, σ. 119, στο εξής: επίδικη απόφαση).

### Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

2 Το ιστορικό της διαφοράς, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 2 έως 12 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, μπορεί να συνοψισθεί ως εξής.

3 Στις 16 Ιουλίου 1984 ο Δήμος Βρυξελλών (Βέλγιο) και η JCDecaux συνήψαν σύμβαση (στο εξής: σύμβαση του 1984), διάρκειας δεκαπέντε ετών, σχετικά με την τοποθέτηση στην εδαφική περιφέρεια του Δήμου διαφημιστικών πλαισίων στάσεων αστικών συγκοινωνιών και ειδών εξοπλισμού τα οποία είναι γνωστά ως «είδη αστικού εξοπλισμού για ενημέρωση» (στο εξής: MUPI), μέρος των οποίων μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για διαφημιστικούς σκοπούς.

4 Η σύμβαση αυτή προέβλεπε ότι η JCDecaux θα έθετε στη διάθεση του Δήμου Βρυξελλών και θα εκμεταλλευόταν διαφημιστικά πλαίσια στάσεων αστικών συγκοινωνιών και MUPI των οποίων θα διατηρούσε την κυριότητα υπό τους ακόλουθους όρους:

– η JCDecaux δεν θα κατέβαλε μεν κανένα ποσό ως μίσθωμα, δικαίωμα χρήσης ή τέλος για τα διαφημιστικά πλαίσια στάσεων αστικών συγκοινωνιών και τα MUPI, πλην όμως θα έπρεπε να διαθέσει στον Δήμο Βρυξελλών ορισμένες παροχές σε είδος, δηλαδή δωρεάν καλάθια απορριμμάτων, δημόσιες τουαλέτες και ηλεκτρονικές εφημερίδες, καθώς και να καταρτίσει γενικό χάρτη, τουριστικό και ξενοδοχειακό χάρτη καθώς και χάρτη των πεζοδρόμων του Δήμου Βρυξελλών·

– σε αντάλλαγμα για τις ως άνω παροχές, η JCDecaux θα είχε το δικαίωμα να εκμεταλλεύεται για διαφημιστικούς σκοπούς τα πλαίσια στάσεων αστικών συγκοινωνιών και τα MUPI που θα διέθετε·

– η JCDecaux θα μπορούσε να εκμεταλλεύεται κάθε πινακίδα για περίοδο δεκαπέντε ετών από την τοποθέτησή της, η οποία θα βεβαιωνόταν βάσει σχετικού πρακτικού υπογεγραμμένου από τους αντισυμβαλλόμενους.

5 Το 1995 ο Δήμος Βρυξελλών κατήγγειλε τη σύμβαση του 1984.

6 Το 1998 ο Δήμος Βρυξελλών προκήρυξε διαγωνισμό με αντικείμενο την κατασκευή, προμήθεια, τοποθέτηση, θέση σε λειτουργία, συντήρηση και επισκευή MUPI, στεγάστρων αναμονής επιβατών και υπαίθριων πινακίδων, μέρος των οποίων μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για διαφημιστικούς σκοπούς.

7 Προκειμένου να τηρήσει τις απορρέουσες από τη σύμβαση του 1984 συμβατικές του δεσμεύσεις και να διασφαλίσει τη διαφάνεια του διαγωνισμού, ο Δήμος Βρυξελλών απαρίθμησε, στο παράρτημα 10 της ειδικής συγγραφής υποχρεώσεων της εν λόγω προκήρυξης του διαγωνισμού (στο εξής: παράρτημα 10), 282 διαφημιστικά πλαίσια στάσεων αστικών συγκοινωνιών και 198 MUPI τα οποία ενέπιπταν στη σύμβαση του 1984 (στο εξής: διαφημιστικές πινακίδες του παραρτήματος 10) και θα εξακολουθούσαν να τελούν υπό την εκμετάλλευση της JCDecaux σύμφωνα με τη σύμβαση του 1984, και παρέθεσε την τοποθεσία εκάστης των πινακίδων αυτών και την ημερομηνία κατά την οποία προβλεπόταν η απομάκρυνσή τους.

8 Στις 14 Οκτωβρίου 1999, κατόπιν της κατακύρωσης του διαγωνισμού στην JCDecaux, ο Δήμος Βρυξελλών συνήψε δεύτερη σύμβαση με την εν λόγω επιχείρηση (στο εξής: σύμβαση του 1999). Η σύμβαση αυτή, ομοίως δεκαπενταετούς διάρκειας, αποτελείτο από ένα δελτίο παραγγελίας, τη μνημονευόμενη στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας απόφασης ειδική συγγραφή υποχρεώσεων και τα παραρτήματά της, συμπεριλαμβανομένου του παραρτήματος 10. Η εν λόγω σύμβαση, η οποία αντικατέστησε τη σύμβαση του 1984, προέβλεπε τους ακόλουθους όρους:

– ο Δήμος Βρυξελλών θα αποκτούσε την κυριότητα των τοποθετούμενων MUPI έναντι της καταβολής καθαρού κατ' αποκοπήν τιμήματος για κάθε παρεχόμενη, πλήρως εξοπλισμένη, τοποθετημένη και λειτουργική πινακίδα·

– η JCDecaux θα έπρεπε να καταβάλλει μηνιαίο μίσθωμα για τη χρήση για διαφημιστικούς σκοπούς των MUPI που αφορούσε η σύμβαση.

9 Κατά την εκτέλεση της σύμβασης του 1999, ορισμένες διαφημιστικές πινακίδες του παραρτήματος 10 αφαιρέθηκαν πριν από τις προβλεπόμενες στο παράρτημα αυτό ημερομηνίες, ενώ άλλες (στο εξής: επίδικες πινακίδες) εξακολούθησαν να τελούν υπό την εκμετάλλευση της JCDecaux και πέραν των ημερομηνιών αυτών, χωρίς ο Δήμος Βρυξελλών να αναζητήσει από την επιχείρηση την καταβολή μισθωμάτων ή φόρων. Τον Αύγουστο του 2011 οι τελευταίες διαφημιστικές πινακίδες του παραρτήματος 10 αποσυναρμολογήθηκαν.

10 Στις 19 Απριλίου 2011 η Clear Channel Belgium SPRL (στο εξής: CCB) υπέβαλε καταγγελία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την οποία υποστήριζε ότι η JCDecaux, καθόσον εκμεταλλευόταν τις επίδικες πινακίδες χωρίς να καταβάλλει μίσθωμα ή φόρο στον Δήμο Βρυξελλών, είχε λάβει κρατική ενίσχυση ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

11 Στις 24 Μαρτίου 2015 η Επιτροπή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

12 Με απόφαση της 29ης Απριλίου 2016, το cour d'appel de Bruxelles (εφετείο των Βρυξελλών, Βέλγιο) επικύρωσε απόφαση του tribunal de première instance francophone de Bruxelles (γαλλόφωνου πρωτοδικείου των Βρυξελλών, Βέλγιο) της 13ης Δεκεμβρίου 2010, το οποίο είχε αποφανθεί ότι η JCDecaux είχε εκμεταλλευθεί τις διαφημιστικές πινακίδες, σε κοινόχρηστους χώρους του Δήμου Βρυξελλών, άνευ αδείας, νομίμου τίτλου ή δικαιώματος.

13 Στις 24 Ιουνίου 2019 η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση.

14 Τα άρθρα 1 και 2 της απόφασης αυτής έχουν ως εξής:

«*Άρθρο 1*

Η κρατική ενίσχυση υπέρ της [JCDecaux], το ποσό της οποίας αντιστοιχεί στα μισθώματα και στους φόρους που δεν καταβλήθηκαν για τις [επίδικες] πινακίδες […], και η οποία χορηγήθηκε παράνομα το διάστημα από τις 15 Σεπτεμβρίου 2001 έως τις 21 Αυγούστου 2010 από το Βέλγιο κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 [ΣΛΕΕ], δεν είναι συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά.

*Άρθρο 2*

1. Το Βέλγιο είναι υποχρεωμένο να ανακτήσει από τον δικαιούχο την ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 1.

[…]»

**Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση**

15 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 25 Σεπτεμβρίου 2019, η JCDecaux άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση των άρθρων 1 έως 4 της επίδικης απόφασης.

16 Με διάταξη του προέδρου του πρώτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της 22ας Απριλίου 2020, επετράπη στη CCB να παρέμβει προς υποστήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.

17 Προς στήριξη της προσφυγής της, η JCDecaux προέβαλε τέσσερις λόγους, εκ των οποίων μόνον ο πρώτος και ο τρίτος είναι κρίσιμοι για τις ανάγκες της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως. Ο πρώτος λόγος αφορούσε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και νομικό σφάλμα, καθόσον η Επιτροπή έκρινε ότι η εκμετάλλευση των επίδικων πινακίδων συνιστούσε οικονομικό πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Ο τρίτος λόγος, ο οποίος προβλήθηκε επικουρικώς, αφορούσε έλλειψη αιτιολογίας της επίδικης απόφασης σε σχέση με τον υπολογισμό του προς ανάκτηση ποσού της ενίσχυσης.

18 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την εν λόγω προσφυγή στο σύνολό της.

## Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

19 Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, η JCDecaux ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– να αποφανθεί οριστικώς επί της ουσίας και να δεχθεί τα πρωτοδίκως προβληθέντα αιτήματά της, ακυρώνοντας τα άρθρα 1 έως 4 της επίδικης απόφασης, και

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

20 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

– να καταδικάσει την JCDecaux στα δικαστικά έξοδα.

21 Με έγγραφα της 28ης Νοεμβρίου 2022 και της 14ης Απριλίου 2023, η JCDecaux ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι δεν επιθυμούσε να υποβάλει αίτημα εμπιστευτικής μεταχείρισης των πληροφοριών που περιλαμβάνονταν, αντιστοίχως, στο δικόγραφο της αιτήσεως αναιρέσεως και στο υπόμνημα απαντήσεως. Διευκρίνισε, ωστόσο, με το πρώτο από τα έγγραφα αυτά, ότι το δικόγραφο της αιτήσεως αναιρέσεως αφορούσε ορισμένα στοιχεία που περιλαμβάνονταν στο δικόγραφο της προσφυγής και στα σχετικά παραρτήματα, των οποίων τον εμπιστευτικό χαρακτήρα είχε δεχθεί το Γενικό Δικαστήριο με τη διάταξη της 5ης Μαρτίου 2021, JCDecaux Street Furniture Belgium κατά Επιτροπής (T-642/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:135).

## Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

22 Προς στήριξη της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως η JCDecaux προβάλλει δύο λόγους, εκ των οποίων, ο πρώτος, αφορά αντιφατική αιτιολογία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς και πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της έννοιας του οικονομικού πλεονεκτήματος κατά το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και, ο δεύτερος, παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και του εφαρμοστέου νομικού πλαισίου.

### *Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως*

#### *Επιχειρήματα των διαδίκων*

23 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως η JCDecaux υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει αντιφατική αιτιολογία καθόσον, στις σκέψεις της 31 και 40, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στηριζόμενο μόνον στην απόφαση του cour d'appel de Bruxelles (εφετείου των Βρυξελλών) της 29ης Απριλίου 2016, ότι η JCDecaux είχε εκμεταλλευτεί τις επίδικες πινακίδες άνευ αδείας, νομίμου τίτλου ή δικαιώματος, ενώ, στις σκέψεις της 42 και 102, έκρινε ότι η εν λόγω παράνομη εκμετάλλευση, αναγόμενη αποκλειστικώς στη συμπεριφορά της επιχείρησης αυτής, συνιστούσε κρατική ενίσχυση χορηγηθείσα από τον Δήμο Βρυξελλών.

24 Κατά την JCDecaux, το προβαλλόμενο οικονομικό πλεονέκτημα ήταν αποκλειστική απόρροια του ότι εκμεταλλευόταν, χωρίς καμία απόφαση, άδεια ή παρέμβαση των αρμόδιων δημόσιων αρχών, τις επίδικες πινακίδες οι οποίες καταλάμβαναν παρανόμως κοινόχρηστους χώρους. Δεδομένου, όμως, ότι οι βελγικές αρχές δεν δέχθηκαν τη διατήρηση των επίδικων πινακίδων, μια τέτοια μονομερής συμπεριφορά δεν θα μπορούσε, χωρίς να δημιουργηθούν προφανείς αντιφάσεις, να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τη διαπίστωση της ύπαρξης οικονομικού πλεονεκτήματος χορηγηθέντος από τις εν λόγω αρχές.

25 Επικουρικώς, η JCDecaux προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε δεύτερη αντιφατική αιτιολογία. Αφού διαπίστωσε, στη σκέψη 42 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο φέρεται ότι της χορήγησε ο Δήμος Βρυξελλών συνιστούσε ενίσχυση, παρότι το πλεονέκτημα αυτό λειτουργούσε ως αντιστάθμιση έναντι της JCDecaux προκειμένου να τηρηθεί η οικονομική ισορροπία της σύμβασης του 1984, το Γενικό Δικαστήριο δεν συνήγαγε καμία συνέπεια, ιδίως στις σκέψεις 83 έως 89 της απόφασης αυτής, από την ανωτέρω διαπίστωση όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό του πλεονεκτήματος και τον τρόπο υπολογισμού του προς ανάκτηση ποσού της ενίσχυσης. Ως εκ τούτου, αφενός, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είχε ως αποτέλεσμα την ανάκτηση του συνόλου του φερόμενου οικονομικού πλεονεκτήματος, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε η JCDecaux και η ζημία που υπέστη λόγω της πρόωρης απομάκρυνσης ορισμένων διαφημιστικών πινακίδων του παραρτήματος 10. Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως επικύρωσε, στη σκέψη 87 της ίδιας απόφασης, τη μέθοδο που χρησιμοποίησε η Επιτροπή στην επίδικη απόφαση προκειμένου να υπολογίσει το προς ανάκτηση ποσό της ενίσχυσης, χωρίς να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το πλεονέκτημα αυτό λειτουργούσε ως αντιστάθμιση των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε η JCDecaux και της ζημίας που υπέστη.

26 Η Επιτροπή αμφισβητεί τόσο το παραδεκτό όσο και το βάσιμο του συνόλου των επιχειρημάτων που προέβαλε η JCDecaux.

*Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

– *Επί του παραδεκτού*

27 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος. Κατά πρώτον, με τον λόγο αυτό επικρίνονται οι διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά τον αντισταθμιστικό σκοπό που επιδιώκει το παρασχεθέν στην JCDecaux οικονομικό πλεονέκτημα και την ερμηνεία του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου. Λόγω του πραγματικού τους χαρακτήρα, οι διαπιστώσεις αυτές δεν εμπίπτουν στον έλεγχο τον οποίο έχει την εξουσία να ασκήσει το Δικαστήριο κατ' αναίρεση.

28 Συναφώς υπενθυμίζεται ότι από το άρθρο 256 ΣΛΕΕ και το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεών του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που του υποβλήθηκαν, και, αφετέρου, για την εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών. Η εκτίμηση αυτή δεν συνιστά, με την επιφύλαξη της περίπτωσης παραμόρφωσης των προσκομισθέντων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αποδεικτικών στοιχείων, νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως τέτοιο, στον έλεγχο του Δικαστηρίου. Όταν το Γενικό Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ή εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ασκήσει, δυνάμει του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, έλεγχο όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών

αυτών περιστατικών και τις έννομες συνέπειες που έχει συναγάγει συναφώς το Γενικό Δικαστήριο (απόφαση της 12ης Μαΐου 2022, Klein κατά Επιτροπής, C-430/20 P, EU:C:2022:377, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

29 Υπενθυμίζεται επίσης ότι, όσον αφορά τον αναιρετικό έλεγχο των σχετικών με το εθνικό δίκαιο εκτιμήσεων του Γενικού Δικαστηρίου, οι οποίες, στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, αποτελούν εκτιμήσεις που αφορούν πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ελέγξει αποκλειστικώς και μόνον αν υπήρξε παραμόρφωση του εθνικού δικαίου (απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2022, Fiat Chrysler Finance Europe κατά Επιτροπής, C-885/19 P και C-898/19 P, EU:C:2022:859, σκέψη 82 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

30 Εν προκειμένω, η JCDecaux δεν ζητεί νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών όσον αφορά τον σκοπό που επιδιώκεται με το οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο αφορά η επίδικη απόφαση, αλλά καλεί το Δικαστήριο να επιβεβαιώσει ότι η αιτιολογία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης είναι αντιφατική. Επιπλέον, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως δεν αμφισβητείται η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ερμηνεία του εθνικού δικαίου, αλλά επικρίνεται ο αντιφατικός χαρακτήρας των διαπιστώσεων στις οποίες αυτό προέβη υπό το πρίσμα της απόφασης του cour d'appel de Bruxelles (εφετείου των Βρυξελλών) της 29ης Απριλίου 2016. Κατά πάγια νομολογία, το ζήτημα αν η συλλογιστική απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου είναι αντιφατική αποτελεί νομικό ζήτημα, δυνάμενο να προβληθεί στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως (απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland κατά Επιτροπής, C-385/07 P, EU:C:2009:456, σκέψη 71 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31 Επομένως, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως βάλλει κατά πραγματικών εκτιμήσεων πρέπει να απορριφθεί.

32 Δεύτερον, η Επιτροπή υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το επιχείρημα της JCDecaux ότι δεν υπήρχε πράξη εκδοθείσα από τις δημόσιες αρχές συνιστά νέο ισχυρισμό, δεδομένου ότι η εταιρία αυτή αμφισβητεί για πρώτη φορά κατά το αναιρετικό στάδιο την προϋπόθεση σχετικά με τη δυνατότητα καταλογισμού της επίμαχης ενίσχυσης στο κράτος.

33 Υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 170, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να μεταβάλει το αντικείμενο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δίκης. Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, αν διάδικος είχε τη δυνατότητα να προβάλει για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου αιτίαση που δεν είχε προβάλει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, τούτο θα συνεπαγόταν τη δυνατότητα των διαδίκων να υποβάλουν στην κρίση του Δικαστηρίου, του οποίου η αρμοδιότητα στην αναιρετική δίκη είναι περιορισμένη, διαφορά με περιεχόμενο ευρύτερο εκείνης που εκδίκασε το Γενικό Δικαστήριο. Στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται συνεπώς στην εξέταση της εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμησης των λόγων, ισχυρισμών και επιχειρημάτων που συζητήθηκαν κατ' αντιμωλίαν ενώπιόν του (απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2024, Jenkinson κατά Συμβουλίου κ.λπ., C-46/22 P, EU:C:2024:50, σκέψη 68 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

34 Εν προκειμένω, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 45 των προτάσεών του, διαπιστώνεται ότι, αντιθέτως προς όσα προβάλλει η Επιτροπή με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η JCDecaux δεν αμφισβητεί τη δυνατότητα καταλογισμού του επίμαχου οικονομικού πλεονεκτήματος στο κράτος, αλλά υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε, χωρίς να υποπέσει σε προφανείς αντιφάσεις, να στηριχθεί στην απόφαση του cour d'appel de Bruxelles (εφετείου των Βρυξελλών) της 29ης Απριλίου 2016 προκειμένου να επιβεβαιώσει την ύπαρξη

κρατικής ενίσχυσης, καθόσον η εν λόγω εθνική δικαστική απόφαση διαπιστώνει ότι το συγκεκριμένο πλεονέκτημα δεν είναι απόρροια πράξης δημόσιας αρχής. Κατά συνέπεια, το υπό εξέταση επιχείρημα δεν μπορεί να θεωρηθεί νέος ισχυρισμός.

35 Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός.

– *Επί της ουσίας*

36 Η JCDecaux υποστηρίζει, κατά κύριο λόγο, ότι υπάρχει αντίφαση μεταξύ των διαπιστώσεων στις σκέψεις 31 και 40 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και εκείνων με τις οποίες το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε, στις σκέψεις 42 και 102 της απόφασης αυτής, την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης.

37 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η ως άνω επιχειρηματολογία στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Ασφαλώς, το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 31 και 40 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, έκρινε ότι με την απόφαση της 29ης Απριλίου 2016 το cour d'appel de Bruxelles (εφετείο των Βρυξελλών) αποφάνθηκε ότι η JCDecaux είχε εκμεταλλευτεί τις επίδικες πινακίδες άνευ αδείας, νομίμου τίτλου ή δικαιώματος.

38 Παρά ταύτα, στη σκέψη 29 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, κατά παρέκκλιση από τις ρήτρες της σύμβασης του 1999, το παράρτημα 10 προέβλεπε ότι η JCDecaux μπορούσε να συνεχίσει την εκμετάλλευση των εγγεγραμμένων στο παράρτημα αυτό διαφημιστικών πινακίδων υπό τους όρους που προβλέπονταν στη σύμβαση του 1984, δηλαδή χωρίς την καταβολή μισθώματος ή φόρου, αλλά μόνο έως τις προβλεπόμενες στο εν λόγω παράρτημα ημερομηνίες απομάκρυνσής τους. Αφετέρου, από την αιτιολογική σκέψη 49 της επίδικης απόφασης, μνημονευόμενη στη σκέψη 30 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς και από τη σκέψη 41 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, απορρέει, κατ' ουσίαν, ότι οι βελγικές αρχές συναίνεσαν στη συνέχιση της εκμετάλλευσης των επίδικων πινακίδων πέραν των ημερομηνιών απομάκρυνσης που προβλέπονται στο εν λόγω παράρτημα προκειμένου να διατηρηθεί η οικονομική ισορροπία της σύμβασης του 1984.

39 Υπό τις περιστάσεις αυτές, αντιθέτως προς όσα προβάλλει η JCDecaux, το Γενικό Δικαστήριο δεν διαπίστωσε, αποκλειστικώς βάσει της απόφασης του cour d'appel de Bruxelles (εφετείου των Βρυξελλών) της 29ης Απριλίου 2016, ότι η εκμετάλλευση των επίδικων πινακίδων συνεχίστηκε πέραν των ημερομηνιών απομάκρυνσης που προβλέπονται στο παράρτημα 10 χωρίς τη συναίνεση των βελγικών αρχών.

40 Επομένως, οι διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 42 και 102 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεν στηρίζονται σε αντιφατική αιτιολογία.

41 Επικουρικώς, η JCDecaux προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, στη σκέψη 42 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η συνέχιση της εκμετάλλευσης των επίδικων πινακίδων πέραν των ημερομηνιών απομάκρυνσης που προβλέπονται στο παράρτημα 10 συνιστούσε οικονομικό πλεονέκτημα, ενώ είχε διαπιστώσει, στην ίδια σκέψη 42, ότι η συνέχιση της εν λόγω εκμετάλλευσης αποσκοπούσε στην κάλυψη, ως αντιστάθμιση, των δαπανών και της ζημίας που προκλήθηκαν λόγω της πρόωρης απομάκρυνσης ορισμένων διαφημιστικών πινακίδων του παραρτήματος 10. Με την κρίση του αυτή, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε αντιφατική αιτιολογία και παρέλειψε να συναγάγει τις συνέπειες της διαπίστωσής του όσον αφορά τον υπολογισμό του προς ανάκτηση ποσού της ενίσχυσης.

42 Η JCDecaux προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν συνήγαγε καμία συνέπεια από τη διαπίστωση αυτή, ιδίως στις σκέψεις 83 έως 89 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, όσον αφορά τον υπολογισμό του προς ανάκτηση ποσού, πράγμα το οποίο οδήγησε, εσφαλμένως, στην ανάκτηση του φερόμενου πλεονεκτήματος στο σύνολό του, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε η JCDecaux λόγω της πρόωρης απομάκρυνσης ορισμένων διαφημιστικών πινακίδων του παραρτήματος 10 και η προκληθείσα εκ συμβάσεως ζημία. Επίσης, κατά την JCDecaux, το Γενικό Δικαστήριο κακώς επικύρωσε, στη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τη μέθοδο υπολογισμού του προς ανάκτηση ποσού της ενίσχυσης, όπως αυτή καθορίστηκε από την Επιτροπή με την επίδικη απόφαση, χωρίς να λάβει υπόψη την ύπαρξη μηχανισμού αντιστάθμισης.

43 Υπενθυμίζεται, πρώτον, όπως επισήμανε και το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 24 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η έννοια του πλεονεκτήματος, η οποία είναι σύμφυτη με τον χαρακτηρισμό ενός μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης, έχει αντικειμενικό χαρακτήρα, ανεξαρτήτως της αιτιολογίας που παραθέτει η αρχή που εξέδωσε το μέτρο περί του οποίου πρόκειται. Επομένως, η φύση των σκοπών που επιδιώκονται με τα κρατικά μέτρα και η δικαιολόγησή τους ουδεμία επιρροή ασκούν επί του χαρακτηρισμού τους ως κρατικών ενισχύσεων. Πράγματι, το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν διακρίνει αναλόγως των αιτιών ή των σκοπών των κρατικών παρεμβάσεων, αλλά τις ορίζει σε συνάρτηση με τα αποτελέσματά τους (απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2022, Επιτροπή κατά European Food κ.λπ., C-638/19 P, EU:C:2022:50, σκέψη 122 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

44 Συναφώς, στον βαθμό που το οικονομικό πλεονέκτημα στο οποίο αναφέρεται η επίδικη απόφαση συνίσταται στη συνέχιση από την JCDecaux της εκμετάλλευσης των επίδικων πινακίδων πέραν των ημερομηνιών που προβλέπονται στο παράρτημα 10 χωρίς την καταβολή μισθωμάτων ή φόρων στον Δήμο Βρυξελλών, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, στη σκέψη 25 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το γεγονός ότι σκοπός του πλεονεκτήματος αυτού ήταν η αντιστάθμιση της ζημίας την οποία φέρεται ότι υπέστη η επιχείρηση λόγω της πρόωρης απομάκρυνσης ορισμένων διαφημιστικών πινακίδων του παραρτήματος 10 δεν σημαίνει ότι η εν λόγω αντιστάθμιση δεν μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση.

45 Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι, εξετάζοντας την επιχειρηματολογία με την οποία η JCDecaux υποστήριζε ότι η Επιτροπή είχε, εσφαλμένως, κρίνει με την επίδικη απόφαση ότι ο Δήμος Βρυξελλών δεν είχε συμπεριφερθεί ως επιχειρηματίας υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς υπενθύμισε, στις σκέψεις 37 έως 41 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, προκειμένου να διαπιστωθεί αν κρατικό μέτρο συνιστά ενίσχυση, είναι αναγκαίο να καθίσταται σαφές από αντικειμενικά και επαληθεύσιμα στοιχεία ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος έλαβε, πριν ή συγχρόνως με τη χορήγηση του οικονομικού πλεονεκτήματος, την απόφαση να αποκαταστήσει, με το μέτρο που πράγματι έλαβε, τη ζημία που φέρεται να προκλήθηκε σε αντισυμβαλλόμενο κατά την εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων (πρβλ. απόφαση της 5ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, σκέψεις 82 και 83).

46 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι δεν μπορούσε να συναχθεί από κανένα στοιχείο της δικογραφίας ότι ο Δήμος Βρυξελλών είχε προβεί σε ανάλυση της ζημίας που φέρεται ότι υπέστη η JCDecaux λόγω της πρόωρης απομάκρυνσης ορισμένων διαφημιστικών πινακίδων του παραρτήματος 10 και του οφέλους που θα προέκυπτε από τη συνέχιση της εκμετάλλευσης των επίδικων πινακίδων. Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στη σκέψη 39 της ίδιας απόφασης, ότι δεν προέκυπτε από κανένα στοιχείο της δικογραφίας ότι ο Δήμος Βρυξελλών «παρακολουθούσε την εφαρμογή του μηχανισμού αντισταθμίσεως της συμβάσεως του 1984».

47 Εξάλλου, στη σκέψη 41 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε κατ' ουσίαν ότι, εν πάση περιπτώσει, η βούληση να προβλεφθεί με τη σύμβαση του 1999 ένα είδος αντιστάθμισης προκειμένου να διατηρηθεί η οικονομική ισορροπία της σύμβασης του 1984 δεν απάλλασσε την εθνική διοίκηση από τη διενέργεια ανάλυσης της ύπαρξης και της έκτασης της ζημίας την οποία θα υφίστατο η JCDecaux λόγω της πρόωρης απομάκρυνσης ορισμένων διαφημιστικών πινακίδων του παραρτήματος 10.

48 Εκ των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο, καίτοι δεν απέκλεισε ότι οι όροι της σύμβασης του 1999 θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν μηχανισμό αντιστάθμισης έναντι της JCDecaux, εντούτοις έκρινε παράλληλα ότι μια τέτοια αντιστάθμιση δεν απέκλειε, στο πλαίσιο της εξέτασης της ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, τη διαπίστωση της ύπαρξης οικονομικού πλεονεκτήματος για τους σκοπούς της εφαρμογής της διάταξης αυτής. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο, χωρίς να υποπέσει σε αντιφατική αιτιολογία, αποφάνθηκε, στη σκέψη 42 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η συνέχιση της εκμετάλλευσης από την JCDecaux των επίδικων πινακίδων πέραν των ημερομηνιών απομάκρυνσης που προβλέπονται στο παράρτημα 10 συνιστούσε οικονομικό πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ακόμη και αν η συνέχιση της εκμετάλλευσης αποσκοπούσε στην αποκατάσταση της ζημίας της εν λόγω επιχείρησης λόγω της πρόωρης απομάκρυνσης ορισμένων πινακίδων του παραρτήματος 10 τις οποίες είχε τοποθετήσει η επιχείρηση αυτή σε εκτέλεση της σύμβασης του 1984.

49 Όσον αφορά, δεύτερον, τη μέθοδο υπολογισμού του προς ανάκτηση ποσού της ενίσχυσης, από τις σκέψεις 43 έως 48 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι, εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι ο επιδιωκόμενος από τις βελγικές αρχές αντισταθμιστικός χαρακτήρας δεν ήταν δυνατό να αναιρέσει τον χαρακτηρισμό του οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Επομένως, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν απέρριψε, υπό το πρίσμα του προμνησθέντος σκοπού, τη μέθοδο υπολογισμού του προς ανάκτηση ποσού της ενίσχυσης που καθορίστηκε με την επίδικη απόφαση.

50 Περαιτέρω, στη σκέψη 95 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά της οποίας δεν βάλλει η αίτηση αναιρέσεως στο πλαίσιο του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την επιχειρηματολογία με την οποία η JCDecaux υποστήριζε ότι μπορούσε να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση μόνον το οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο θα υπερέβαινε την αντιστάθμιση της φερόμενης ζημίας, διότι η επιχειρηματολογία αυτή εκκινούσε από την εσφαλμένη παραδοχή ότι η συνέχιση της εκμετάλλευσης των επίδικων πινακίδων δεν συνιστούσε οικονομικό πλεονέκτημα.

51 Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε, όπως προκύπτει από τη συνδυασμένη ερμηνεία των σκέψεων 87 και 95 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η μέθοδος υπολογισμού του προς ανάκτηση ποσού της ενίσχυσης, όπως καθορίστηκε από την Επιτροπή, μπορούσε να μη λαμβάνει υπόψη τον αντισταθμιστικό σκοπό που επιδίωκε ο Δήμος Βρυξελλών.

52 Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι οι περιεχόμενες στο σκεπτικό αιτιολογίες κατά των οποίων στράφηκε η JCDecaux δεν ενέχουν αντιφατικό χαρακτήρα, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

***Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως***

*Επιχειρήματα των διαδίκων*

53 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η JCDecaux προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά και το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο, καθόσον έκρινε ότι η συνέχιση της εκμετάλλευσης των επίδικων πινακίδων πέραν των ημερομηνιών απομάκρυνσης που προβλέπονται στο παράρτημα 10 ενέπιπτε στους όρους της σύμβασης του 1999.

54 Με το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, η JCDecaux προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε, στις σκέψεις 29 και 30 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, πρώτον, ότι δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι, μετά τη σύναψη της σύμβασης του 1999, η επιχείρηση αυτή μπορούσε να τοποθετήσει και να εκμεταλλευθεί στην εδαφική περιφέρεια του Δήμου Βρυξελλών είδη αστικού εξοπλισμού μόνον υπό τις προϋποθέσεις που προέβλεπε η σύμβαση αυτή, δηλαδή, όφειλε να καταβάλει μισθώματα και φόρους, δεύτερον, ότι, μετά τις ημερομηνίες απομάκρυνσης που προβλέπει το παράρτημα 10, οι επίδικες πινακίδες έπρεπε να αντικατασταθούν από νέες πινακίδες προβλεπόμενες στη σύμβαση του 1999 και, επομένως, υποκείμενες στην ως άνω υποχρέωση καταβολής και, τρίτον, ότι η συνέχιση της εκμετάλλευσης των επίδικων πινακίδων υπό τις προϋποθέσεις που θέτει η σύμβαση του 1984 μετά τις προαναφερθείσες ημερομηνίες θα είχε επιτρέψει στην εν λόγω επιχείρηση «να αποφύγει την εγκατάσταση και την εκμετάλλευση νέων πινακίδων βάσει της συμβάσεως του 1999 και, κατά συνέπεια, την καταβολή των οφειλόμενων μισθωμάτων και φόρων, σύμφωνα με την τελευταία σύμβαση».

55 Συναφώς, η JCDecaux υποστηρίζει, κατ' αρχάς, ότι η θέση σε ισχύ της σύμβασης του 1999 δεν επηρέασε καθ' οιονδήποτε τρόπο το εφαρμοστέο στις επίδικες πινακίδες νομικό καθεστώς. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το βελγικό δίκαιο των συμβάσεων, οι εν λόγω διαφημιστικές πινακίδες, οι οποίες είχαν τοποθετηθεί δυνάμει της σύμβασης του 1984, συνέχιζαν να διέπονται από τη σύμβαση αυτή έως την πραγματική απομάκρυνσή τους, ανεξαρτήτως του αν η απομάκρυνση θα λάμβανε χώρα πριν ή μετά από τις προβλεπόμενες στο παράρτημα 10 ημερομηνίες. Ισχυρίζεται ότι ως αντιστάθμισμα μιας σημαντικής επένδυσης, συνιστάμενης κατά κύριο λόγο στον σχεδιασμό, την κατασκευή, την τοποθέτηση και τη συντήρηση των MUPI και των πλαισίων των στάσεων των αστικών συγκοινωνιών που διέθεσε στον Δήμο Βρυξελλών, της χορηγήθηκε η εκμετάλλευση των πινακίδων για διαφημιστικούς σκοπούς.

56 Εν συνεχεία, η JCDecaux υποστηρίζει ότι καμία διάταξη της σύμβασης του 1999 δεν προβλέπει την αυτόματη απομάκρυνση των πινακίδων που εμπίπτουν στη σύμβαση του 1984 ή οποιωνδήποτε άλλων υφιστάμενων ειδών αστικού εξοπλισμού. Αντιθέτως, η σύμβαση του 1999 προβλέπει ρητώς ότι οι πινακίδες που τοποθετήθηκαν σε εκτέλεση της σύμβασης αυτής συνυπάρχουν με εκείνες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα 10 χωρίς τροποποίηση των συμβατικών προβλέψεων που έχουν εφαρμογή ως προς αυτές τις τελευταίες. Επιπλέον, δεν υπάρχει καμία επιμέρους υποχρέωση αντικατάστασης, στις ίδιες τοποθεσίες, κάθε επίδικης πινακίδας. Περαιτέρω, η διατήρηση των πινακίδων αυτών πέραν των ημερομηνιών απομάκρυνσης που προβλέπει το παράρτημα 10 παρέσχε στην επιχείρηση αυτή τη δυνατότητα να αποφύγει την τοποθέτηση και την εκμετάλλευση νέων πινακίδων που ενέπιπταν στη σύμβαση του 1999.

57 Τέλος, η JCDecaux υποστηρίζει ότι οι συμβάσεις του 1984 και του 1999 είναι θεμελιωδώς διαφορετικές ως προς την οικονομική λογική στην οποία στηρίζονται και τους αντίστοιχους όρους τους. Κατά την άποψή της, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε βασίμως να θεωρήσει, έστω και

για απλή σύγκριση προκειμένου να υπολογίσει το φερόμενο οικονομικό πλεονέκτημα, ότι η εν λόγω επιχείρηση θα προέβαινε οπωσδήποτε στην αντικατάσταση κάθε επίδικης πινακίδας από όμοια πινακίδα, στην ίδια τοποθεσία, και θα κατέβαλε στον Δήμο Βρυξελλών μισθώματα και φόρους που αντιστοιχούν σε σημαντικά διαφορετικές παροχές προβλεπόμενες στη σύμβαση του 1999.

58 Με το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, η JCDecaux προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 53, 54 και 56 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, προέβη σε παραμόρφωση του νομικού πλαισίου που έχει εφαρμογή στις επίδικες πινακίδες.

59 Συναφώς, η JCDecaux υποστηρίζει, αφενός, ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε, στη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι φορολογικοί κανονισμοί που εξέδωσε ο Δήμος Βρυξελλών μεταξύ του 2001 και του 2011 είχαν εφαρμογή στις εν λόγω πινακίδες, με το σκεπτικό, το οποίο εκτίθεται στη σκέψη 54 της απόφασης αυτής, ότι, κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, οι βελγικές αρχές δεν είχαν αμφισβητήσει το στοιχείο αυτό.

60 Ενεργώντας κατ’ αυτόν τον τρόπο το Γενικό Δικαστήριο αγνόησε το γεγονός ότι ο Δήμος Βρυξελλών, ο οποίος απολαύει φορολογικής αυτονομίας δυνάμει του άρθρου 170, παράγραφος 4, του Βελγικού Συντάγματος, εξέδωσε τους φορολογικούς κανονισμούς σχετικά με τη διαφήμιση μόλις από το 2001. Το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε, επομένως, να λάβει υπόψη το γεγονός ότι οι εν λόγω φορολογικοί κανονισμοί είναι μεταγενέστεροι της έναρξης ισχύος της σύμβασης του 1999. Το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε επίσης να λάβει υπόψη τις δύο αποφάσεις του tribunal de première instance francophone de Bruxelles (γαλλόφωνου πρωτοδικείου των Βρυξελλών) της 4ης Νοεμβρίου 2016, από τις οποίες προκύπτει ότι οι διαφημιστικές πινακίδες που ενέπιπταν στη σύμβαση του 1999 έπρεπε να απαλλαγούν από τον φόρο διαφήμισης.

61 Αφετέρου, η JCDecaux φρονεί ότι το γεγονός ότι δεν ήταν υπόχρεη σε καταβολή φόρων για τις επίδικες πινακίδες δεν συνιστά επιλεκτικό πλεονέκτημα δεδομένου ότι, αντιθέτως προς την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ο επιλεκτικός χαρακτήρας αυτού του φερόμενου πλεονεκτήματος δεν μπορεί να τεκμαίρεται, μάλιστα δε κατά μείζονα λόγο καθόσον και η CCB έλαβε την ίδια απαλλαγή για παρόμοιες διαφημιστικές πινακίδες τις οποίες εκμεταλλευόταν σε άλλους βελγικούς δήμους, όπως επιβεβαίωσε το cour d’appel de Bruxelles (εφετείο των Βρυξελλών) με απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018.

62 Η Επιτροπή αμφισβητεί τόσο το παραδεκτό όσο και το βάσιμο του συνόλου των επιχειρημάτων που προέβαλε η JCDecaux.

*Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

63 Πέραν της μνημονευόμενης στη σκέψη 28 της παρούσας απόφασης νομολογίας, διευκρινίζεται ότι η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί, ως εκ της φύσεώς της, νομικό ζήτημα υποκείμενο στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου, εκτός αν συντρέχει περίπτωση παραμόρφωσής τους, και ότι τέτοια παραμόρφωση υπάρχει όταν, χωρίς να εξετασθούν νέα αποδεικτικά στοιχεία, προκύπτει ότι η εκτίμηση των παρασχεθέντων αποδεικτικών στοιχείων είναι προδήλως εσφαλμένη. Ωστόσο, η παραμόρφωση αυτή πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να χρειάζεται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδείξεων. Εξάλλου, ο αναιρεσείων που προβάλλει παραμόρφωση αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου οφείλει να προσδιορίσει επακριβώς ποια στοιχεία παραμορφώθηκαν και να καταδείξει τα σφάλματα

ανάλυσης στα οποία υπέπεσε, κατά την εκτίμησή του, το Γενικό Δικαστήριο με αποτέλεσμα την παραμόρφωση αυτή (απόφαση της 23ης Μαρτίου 2023, PV κατά Επιτροπής, C-640/20 P, EU:C:2023:232, σκέψεις 77 και 78 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Τέτοια παραμόρφωση υφίσταται ιδίως όταν το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη προδήλως τα όρια εύλογης εκτίμησης των αποδεικτικών στοιχείων (απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2014, Strack κατά Επιτροπής, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, σκέψη 79).

64 Οι πραγματικές διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση μπορούν επομένως να αμφισβητηθούν μόνον αν αποδειχθεί ότι από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν στο Γενικό Δικαστήριο προκύπτει προδήλως ότι οι διαπιστώσεις αυτές είναι ανακριβείς.

65 Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, η JCDecaux υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά και το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο εκτιμώντας, στη σκέψη 30 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η συνέχιση της εκμετάλλευσης των επίδικων πινακίδων μετά τις ημερομηνίες απομάκρυνσης που προβλέπονται στο παράρτημα 10 της παρέσχε τη δυνατότητα να αποφύγει την τοποθέτηση και την εκμετάλλευση νέων πινακίδων που θα ενέπιπταν στη σύμβαση του 1999 και, κατά συνέπεια, να καταβάλει μισθώματα και φόρους που θα έπρεπε να καταβάλλει βάσει της τελευταίας αυτής σύμβασης.

66 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 29 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι διάδικοι δεν αμφισβητούσαν ότι, μετά τη σύναψη της σύμβασης του 1999, η JCDecaux μπορούσε να τοποθετήσει και να εκμεταλλευθεί στην εδαφική περιφέρεια του Δήμου Βρυξελλών είδη αστικού εξοπλισμού μόνον υπό τους όρους που προέβλεπε η σύμβαση αυτή, σύμφωνα με τις οποίες όφειλε να καταβάλει μίσθωμα και φόρους. Στην ίδια σκέψη 29, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε επίσης ότι, σύμφωνα με το παράρτημα 10, κατά παρέκκλιση από τις ρήτρες της σύμβασης του 1999, οι διαφημιστικές πινακίδες του εν λόγω παραρτήματος μπορούσαν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται από την JCDecaux υπό τους όρους που προβλέπονταν στη σύμβαση του 1984, δηλαδή χωρίς την καταβολή μισθωμάτων ή φόρων, αλλά μόνον έως τις προβλεπόμενες στο εν λόγω παράρτημα ημερομηνίες απομάκρυνσης. Μετά τις ημερομηνίες αυτές, οι συγκεκριμένες πινακίδες θα έπρεπε να αντικατασταθούν από νέες πινακίδες, εμπίπτουσες στη σύμβαση του 1999 και υποκείμενες, ως εκ τούτου, στην υποχρέωση καταβολής φόρων και μισθωμάτων.

67 Το παρατιθέμενο στη σκέψη 30 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης σκεπτικό, το οποίο συνοψίζεται στη σκέψη 65 της παρούσας απόφασης, στηρίζεται επί των προεκτεθεισών εκτιμήσεων.

68 Διαπιστώνεται ότι η JCDecaux δεν αποδεικνύει ότι προκύπτει κατά πρόδηλο τρόπο από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν στο Γενικό Δικαστήριο ότι οι εν λόγω εκτιμήσεις είναι ανακριβείς. Ως εκ τούτου, το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

69 Με το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, η JCDecaux υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 53, 54 και 56 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, προέβη σε παραμόρφωση του νομικού πλαισίου που έχει εφαρμογή στην εκμετάλλευση των επίδικων πινακίδων.

70 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της JCDecaux ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το άρθρο 170, παράγραφος 4, του Βελγικού Συντάγματος, και έκρινε εσφαλμένως ότι οι φορολογικοί κανονισμοί που εξέδωσε ο Δήμος Βρυξελλών από το 2001 και εφεξής είχαν εφαρμογή ως προς αυτήν, διαπιστώνεται, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 67 των προτάσεών του, ότι με τον ισχυρισμό αυτό η εν λόγω επιχείρηση βάλλει κατ' αυτής καθεαυτήν τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 54 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι βελγικές αρχές δεν αμφισβήτησαν, κατά το στάδιο προς της ασκήσεως της προσφυγής, ότι οι φορολογικοί κανονισμοί που εξέδωσε ο Δήμος Βρυξελλών αποτελούσαν το εν προκειμένω εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο.

71 Όσον αφορά το επιχείρημα της JCDecaux ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να λάβει υπόψη, στη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τις δύο αποφάσεις του tribunal de première instance francophone de Bruxelles (γαλλόφωνου πρωτοδικείου των Βρυξελλών) της 4ης Νοεμβρίου 2016, από τις οποίες προκύπτει ότι οι διαφημιστικές πινακίδες που ενέπιπταν στη σύμβαση του 1999 έπρεπε να απαλλαγούν από τον φόρο διαφήμισης, επισημαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο απλώς και μόνο απέρριψε τη σημασία τους για τους σκοπούς του χαρακτηρισμού του επίμαχου μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης. Η JCDecaux δεν αποδεικνύει, όμως, τους λόγους για τους οποίους οι προαναφερθείσες αποφάσεις θα μπορούσαν να θέσουν υπό αμφισβήτηση την εκτίμηση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στην εν λόγω σκέψη 63.

72 Ομοίως πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της JCDecaux ότι η προϋπόθεση σχετικά με την ύπαρξη οικονομικού πλεονεκτήματος, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, επέβαλλε να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι και η CCB είχε λάβει απαλλαγή από τον φόρο διαφήμισης για την εκμετάλλευση διαφημιστικών πινακίδων σε άλλους βελγικούς δήμους. Πράγματι, το γεγονός αυτό, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 69 των προτάσεών του, δεν ασκεί επιρροή για την εκτίμηση του αν η JCDecaux είχε επωφεληθεί ενός τέτοιου πλεονεκτήματος.

73 Επομένως, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και εν μέρει αβάσιμος.

74 Δεδομένου ότι κανένας από τους λόγους αναιρέσεως δεν έγινε δεκτός, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

75 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του εν λόγω Κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

76 Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της JCDecaux στα δικαστικά έξοδα και αυτή ηττήθηκε, πρέπει να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.

77 Το άρθρο 184, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι, όταν η αναίρεση δεν ασκήθηκε από παρεμβαίνοντα πρωτοδίκως, αλλά αυτός έλαβε μέρος στην ενώπιον του Δικαστηρίου έγγραφη ή προφορική διαδικασία, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ο παρεμβαίνων φέρει τα δικαστικά του έξοδα. Στην υπό κρίση υπόθεση, η CCB, ως παρεμβαίνουσα

πρωτοδίκως η οποία δεν άσκησε η ίδια την αναίρεση, έλαβε μέρος στην προφορική διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, αλλά δεν ζήτησε να καταδικαστεί η JCDecaux στα δικαστικά έξοδα. Υπό τις συνθήκες αυτές, η εταιρία αυτή θα πρέπει να φέρει τα δικαστικά έξοδά της που αφορούν την αναιρετική διαδικασία.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.**

2) **Η JCDecaux Street Furniture Belgium SA φέρει, πέραν των δικαστικών της εξόδων, και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.**

3) **Η Clear Channel Belgium SPRL φέρει τα δικαστικά της έξοδα.**

(υπογραφές)